

Abstrakt

Problematika mezinárodních daňových vztahů hraje velmi důležitou úlohu v oblasti mezinárodního obchodu. Dvojití zdanění příjmů a majetku, administrativní náročnost přeshraničních daňových vztahů, a z pohledu daňových úřadů také potírání daňových úniků jsou problémy, kterými je třeba se ve světě ekonomicky postaveném na mezinárodní výměně zboží a služeb pečlivě zabývat. Tyto problémy jsou přitom řešeny na vzájemně odlišných právních úrovních vnitrostátního, evropského i mezinárodního práva, a jen hloubkovou analýzou všech třech systémů práva ve vzájemném kontextu lze rozpoznat, jaká pravidla na mezinárodní daňové vztahy v praxi dopadají.

Ačkoliv některé oblasti, především zamezení mezinárodnímu dvojímu zdanění, jsou již v současnosti řešeny poměrně uspokojivě, jiné, například přeshraniční spolupráce v oblasti vymáhání daňových pohledávek, zatím mají nemalé rezervy. Tato práce si bere za cíl prozkoumat mezinárodní daňové vztahy a právní pravidla, podle kterých se tyto vztahy řídí. Tam, kde je to možné, práce k problematice přistupuje více do šířky; kde je dohledávání zdrojů obtížnější, byl za úhel pohledu přijat právní řád České republiky včetně platných mezinárodních smluv.

Osu práce tvoří problematika zamezení dvojímu zdanění v oblasti daní z příjmů a z majetku. Důvodem je, že právě tato problematika je na mezinárodní úrovni řešena nejkomplexněji. Síť převážně dvoustranných smluv mezi státy, které jsou založeny na modelových ustanoveních vyvíjených na půdě Společenství národů a později OECD od dvacátých let dvacátého století, má pro praxi své specifické důsledky, kterým je vzhledem k důležitosti daní z příjmů v příjmové stránce rozpočtu většiny států a klíčovému vlivu na přeshraniční ekonomickou aktivitu subjektů věnován široký prostor.

Doplňkem k této úpravě je přehled evropských předpisů, které se týkají mezinárodních daňových vztahů. Evropskou legislativou se práce zabývá jak u nepřímých daní, kde již Evropská společenství a nyní Evropská unie dosáhly úzké harmonizace, tak v oblasti daní z příjmů a z majetku, kde došlo k harmonizaci jen v dílčích otázkách a jen do té míry, aby bylo vyhověno principu svobodného pohybu osob a kapitálu a rovnosti příslušníků členských států dle zakládacích smluv.

Prostor je věnován i vnitrostátní úpravě mezinárodních daňových vztahů, která nabývá na významu jak při interpretaci mezinárodních smluv, tak tehdy, pokud s určitým státem mezinárodní smlouva uzavřena vůbec není.

Klíčová slova: mezinárodní daňové vztahy, daně, mezinárodní právo, evropské právo, mezinárodní smlouvy